

LATVIJAS REPUBLIKAS SATVERSMES TIESAS KOLĒGIJA

Jura Alunāna iela 1, Rīga, LV 1010

Tālrunis: 67830735, 67210274 Fakss: 67830770
e-mail: tiesa@satv.tiesa.gov.lv

LĒMUMS PAR ATTEIKŠANOS IEROSINĀT LIETU

Rīgā

2022. gada 14. aprīlī

Satversmes tiesas 1. kolēģija šādā sastāvā: kolēģijas priekšsēdētājs Aldis Laviņš, tiesneši Irēna Kucina un Artūrs Kučs,

kolēģijas sēdē izskatījusi Satversmes tiesā saņemto [..] (turpmāk – Pieteikuma iesniedzējs) pieteikumu par lietas ierosināšanu (pieteikums Nr. 65/2022),

konstatēja:

1. Pieteikuma iesniedzējs lūdz Satversmes tiesu atzīt Kriminālprocesa likuma 277. panta desmito daļu (turpmāk – apstrīdētā norma) par neatbilstošu Latvijas Republikas Satversmes (turpmāk – Satversme) 91. panta pirmajam teikumam un 94. pantam un spēkā neesošu attiecībā uz Pieteikuma iesniedzēju no 2021. gada 22. februāra.

2. Apstrīdētā norma noteic, ka apcietinātā persona nekavējoties jāatbrīvo, ja apcietinājuma termiņš pārsniedz Krimināllikumā noteikto maksimālo brīvības atņemšanas soda termiņu, ko tiesa var piespriest par noziedzīgu nodarījumu, kura izdarīšanā šī persona apsūdzēta, bet pēc notiesājōša sprieduma – ja beidzies tiesas piespriestais sods.

3. Atbilstoši Satversmes tiesas likuma 20. panta piektajai daļai, lemjot par to, vai uz saņemtā pieteikuma pamata ir ierosināma lieta, kolēģija izvērtē, vai:

- 1) lieta ir piekritīga Satversmes tiesai;
- 2) iesniedzējs ir tiesīgs iesniegt pieteikumu;
- 3) pieteikums atbilst Satversmes tiesas likuma 18.–19.³ panta prasībām;
- 4) pieteikums nav iesniegts par jau izspriestu prasījumu;
- 5) pieteikumā ietvertais juridiskais pamatojums vai faktisko apstākļu izklāsts pēc būtības ir mainījies salīdzinājumā ar iepriekš iesniegto pieteikumu, par kuru lēmusi kolēģija.

4. Satversmes tiesas likuma 16. panta 1. punkts noteic, ka Satversmes tiesa izskata lietas par likuma atbilstību Satversmei. Līdz ar to pieteikumā ietvertais prasījums ir piekritīgs Satversmes tiesai.

5. Atbilstoši Satversmes tiesas likuma 17. panta pirmās daļas 11. punktam persona pieteikumu Satversmes tiesā var iesniegt tikai Satversmē ietvertu pamattiesību aizskāruma gadījumā. Līdz ar to Pieteikuma iesniedzējs ir tiesīgs iesniegt pieteikumu, ievērojot konstitucionālajai sūdzībai Satversmes tiesas likuma 18. un 19.² pantā noteiktās prasības.

6. Atbilstoši Satversmes tiesas likuma 19.² panta pirmajai daļai konstitucionālo sūdzību Satversmes tiesai var iesniegt ikviena persona, kura uzskata, ka tai Satversmē noteiktās pamattiesības aizskar tiesību norma, kas neatbilst augstāka juridiska spēka tiesību normai. Savukārt Satversmes tiesas likuma 19.² panta sestās daļas 1. punkts prasa pieteikumā pamatot, ka tieši apstrīdētās normas neatbilstība augstāka juridiska spēka tiesību normai izraisa pieteikuma iesniedzējam Satversmē noteikto pamattiesību aizskārumu.

No pieteikuma un tam pievienotajiem dokumentiem izriet, ka Pieteikuma iesniedzējam ar Rīgas apgabaltiesas spriedumu kā galīgais sods citstarp noteikta brīvības atņemšana uz pieciem gadiem, kā arī piemērots drošības līdzeklis – apcietinājums. Pamatojoties uz minēto nolēmumu, Pieteikuma iesniedzējs apcietinājumā pavadījis vienu gadu un trīs dienas līdz brīdim, kad tiesa apcietinājumu atcēlusi, aizstājot to ar citu drošības līdzekli – drošības naudu. Papildus tam

Pieteikuma iesniedzējs iepriekš pavadījis apcietinājumā, tostarp mājas arestā, 11 mēnešus un astoņas dienas.

Pieteikuma iesniedzējs uzskata, ka apstrīdētajā normā noteiktais drošības līdzekļa – apcietinājuma – maksimālais termiņš ir nesamērīgi garš. Tādējādi esot aizskartas Pieteikuma ieteicējam Satversmes 94. pantā ietvertās tiesības uz brīvību. Turklāt pēc Pieteikuma iesniedzēja ieskata personām, kurām piemērots drošības līdzeklis – apcietinājums, būtu jābūt iespējai lūgt progresīvu soda izpildi tāpat kā notiesātajām personām. Tas, ka apcietinātajām personām pretēji notiesātajām personām šādu tiesību nav, aizskarot Pieteikuma iesniedzējam Satversmes 91. panta pirmajā teikumā ietvertās tiesības uz vienlīdzību.

Satversmes tiesas judikatūrā ir atzīts: personai jāsniedz ticams pamatojums tam, ka tiesību normas izraisītās nelabvēlīgās sekas rada tieši viņai pamattiesību aizskārumu (*sk. Satversmes tiesas 2013. gada 10. maija sprieduma lietā Nr. 2012-16-01 22.1. punktu*). Turklāt jāpastāv tiešai saiknei starp personas pamattiesību aizskārumu un pieteikumā apstrīdēto normu (*sk., piemēram, Satversmes tiesas 2010. gada 18. februāra sprieduma lietā Nr. 2009-74-01 12. punktu*).

Pieteikumā nav sniegts pamatojums tam, kādā veidā apstrīdētās normas neatbilstība pieteikumā norādītajām Satversmes normām izraisītu tieši Pieteikuma iesniedzējam Satversmē noteikto pamattiesību aizskārumu. No pieteikuma un tam pievienotajiem dokumentiem neizriet, ka Pieteikuma iesniedzējs būtu pavadījis apcietinājumā viņam paredzēto maksimālo brīvības atņemšanas soda termiņu, proti, piecus gadus jeb 60 mēnešus. Savukārt iespējamība, ka apelācijas instances tiesa ar atsevišķu lēmumu vai notiesājošu spriedumu nākotnē varētu piemērot Pieteikuma iesniedzējam drošības līdzekli – apcietinājumu, pati par sevi nerada viņa pamattiesību aizskārumu.

Līdz ar to no pieteikuma nav gūstams apstiprinājums tam, ka apstrīdētā norma Pieteikuma iesniedzējam būtu piemērota vai viņš kā citādi būtu nonācis tās tvērumā.

Turklāt apstrīdētā norma paredz maksimālo apcietinājuma termiņu un no tās neizriet apcietinātās personas tiesības uz progresīvu soda izpildi iepretim notiesātai personai, kā arī tieši neizriet tas, ka apcietinājums un brīvības atņemšana kā kriminālsoda izpilde tiek veikta savstarpēji atšķirīgos veidos (režīmos). Tādējādi no

pieteikuma un tam pievienotajiem dokumentiem neizriet, ka apstrīdētā norma aizskartu Pieteikuma iesniedzējam Satversmes 91. pirmajā teikumā un 94. pantā noteiktās pamattiesības.

Līdz ar to pieteikums neatbilst Satversmes tiesas likuma 19.² panta pirmajā daļā un sestās daļas 1. punktā noteiktajām prasībām.

Ņemot vērā konstatēto un pamatojoties uz Satversmes tiesas likuma 20. panta piektās daļas 3. punktu, Satversmes tiesas 1. kolēģija

nolēma:

atteikties ierosināt lietu pēc [..] pieteikuma (pieteikums Nr. 65/2022).

Lēmums nav pārsūdzams.

Kolēģijas priekšsēdētājs

Aldis Laviņš